

Barraca 7 de la Serra Gallina

Rellinars

Ubicació

Comarca: Vallès Occidental
Lloc/Adreça: Serra de Gallina
Alçada: 415

Coordenades:

Latitud: 41.6474
Longitud: 1.91483
UTM Est (X): 409634
UTM Nord (Y): 4611197

Classificació

Número de fitxa: 08179 - 312
Àmbit: Patrimoni immoble
Tipologia: Edifici
Estil / època: Contemporani Popular Modern
Segle: XVIII-XX
Estat de conservació: Bo
Protecció: Legal
Observacions protecció: Decret 27/2011 del Consell Comarcal del vallès Occidental
Accés: Difícil
Ús actual: Sense ús
Titularitat: Privada
Titular: 08178A0100001000000OU
Autoria de la fitxa: Jordi Montlló i Laura Bosch
Data de registre de la fitxa: ds., 16/03/2019 - 01:00

Descripció

Barraca de pedra seca situada al sud-oest de Serra Gallina, pujant pel camí del Gibert a Casajoana, per dalt de la carena, a mà dreta en un revolt molt tancat abans d'arribar a una torre elèctrica. Es tracta d'una construcció aèria aïllada recolzada lleugerament al marge. Està construïda en un cap de feixa aprofitant el pendent natural del terreny. És de planta circular amb l'interior lleugerament irregular que mesura entre 2,20 m i el 1,90 m de costat. Està feta de pedra irregular on les més grosses s'han emprat per construir el basament, els muntants i la llinda, en aquest cas doble i plana. La porta d'accés està orientada al sud-oest, mesura 1,20 m d'alçada per 0,68 m d'amplada màxima a l'exterior i 0,58 m mínima a l'interior. Els murs tenen un gruix aproximat de 0,42 a 0,45 m (amplada del brancal). La coberta és de volta per aproximació de filades amb una alçada màxima de 2,10 m mentre que l'alçada (mesura presa davant de la porta) del voladís fa 1,60 m. Ha perdut el recobriment de terra amb substrat herbaci i la llosa central de tancament. A l'interior només destaca una espitllera orientada al nord-oest, actualment cegada amb pedra. A llevant de la porta destaca un muret de pedra seca amb funcions de pedrís, actualment cobert per la terra que es desprèn del marge.

A l'exterior, adossat al mur de sud-est hi ha una estructura quadrangular de pedra seca amb els murs laterals lleugerament inclinats. Mesura 1,80 m per 1,70 m de costat. L'alçada màxima conservada és d'1,10 m i els murs fan mig metre de gruix. Orientada al nord-est s'observa una obertura d'aproximadament un metre d'amplada reblerta a posteriori amb pedra.

Observacions:

Consta inventariada per l'Observatori del Paisatge de Catalunya dins el projecte Wikipedra de construccions de pedra seca, amb el codi número 18513.

Història

La tècnica de la pedra seca es caracteritza per l'ús de la pedra sense treballar i sense cap material d'unió. Les irregularitats de les lloses es corregeixen amb pedruscall. La pedra només es treballa quan ha de tenir una tasca específica, com llindes o escaires. A Rellinars aquesta tècnica s'utilitza en les barraques de vinya, en les parets de marge per aterassar el terreny i també en tines.

Es tracta d'una tècnica amb uns orígens molt remots però que la seva expansió es vincula amb el creixement de la viticultura durant la segona meitat del segle XIX (SOLER i PERARNAU:1985). No hi ha testimonis, ni documentació que puguin aportar una cronologia més antiga. Els condicionants que afavoreixen l'aparició de les barraques són: un increment de l'àrea cultivable que provoca la construcció de parets de pedra seca per formar feixes; una atenció més continuada que reclama el conreu de la vinya, creant la necessitat d'aixopluc i magatzem d'eines del pagès que restarà més temps lligat al camp; i, finalment, la presència al Bages, d'un estrat rocós molt pròxim a la superfície.

La situació geogràfica d'aquestes barraques ve condicionada per la necessitat d'aprofitament de l'espai conreat. Podem trobar, per tant, barraques construïdes entre dues feixes de diferent nivell, sempre i quan siguin del mateix propietari. També podem trobar barraques enmig del camp, però es deu al mateix condicionant, ja que segurament es tracta d'una franja del camp rocosa o de difícil utilització pel conreu. Finalment, també podem trobar les barraques en un racó del camp, on s'amuntegaven les pedres extretes de llaurar, o fora del camp semi excavades en un marge. Segons la tipologia de la seva construcció, poden ser de planta circular o quadrangular i poden ser construccions isolades o estar adossades en un marge o altra construcció. La volta de les de planta circular es fa per aproximació de fileres. En canvi, les de planta quadrangular poden tenir la volta per aproximació de fileres o en base a un sistema piramidal. Pel que fa al tema dels constructors, es pot parlar de tres teories: l'existència de quadrilles de "barracaires" itinerants, els "sardans", o el propi pagès. L'existència del sardans s'ha recollit en el treball de Soler i Perarnau (1985) gràcies a un informant que situa aquests personatges a finals del segle XIX. Es tracta d'homes procedents de la Cerdanya, segurament la part alta de la Cerdanya, que oferien els seus serveis per a la construccions de

pedra seca, com activitat complementària en èpoques climatològicament adverses en el seu lloc de residència.

Bibliografia

- PLANS MAESTRA, Jaume (2009). Arquitectura tradicional rural en pedra seca a la comarca del Bages. Ajuntament de Bellpuig i Publicacions d l'Abadia de Montserrat.
- RECALL HISTÒRIC DE MURA (2017). Pedra seca, pedra viva. Patrimoni vitícola i desenvolupament econòmic. Ponències i comunicacions de la IX Trobada d'Estudis per a la preservació del patrimoni de la pedra seca als Països Catalans.
- RIPOLL, Ramon, coord. (2010). La pedra seca. Evolució, arquitectura i restauració. Col·lecció Arquitectura tradicional, vol. 3. Edicions Brau. Figueres.
- SOLER i BONET, Josep M. i PERARNAU i LLORENS, Jaume (1985). "Les barraques de vinya al terme municipal d'Artés (Pla de Bages)"; dins Dovella, núm. 17. Manresa, pàgs. 37-43.
- SOLER i BONET, Josep M.(1987). "Barraques i tines, construccions per a la vinya"; dins Dovella, núm. 24. Manresa.
- SOLER i BONET, Josep M.(1988). "La tècnica de la pedra seca. La construcció popular"; dins Dovella, núm. 29. Manresa, pàgs. 47-52.
- SOLER i BONET, Josep Maria (2000). "La construcció en pedra seca, arquitectura, patrimoni i tradició"; dins Dovella, núm. 70. Manresa, pàgs. 9-11.

